

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Pf.III.20.434/2011/9. szám

A Szegedi Ítéltábla **pártfogó ügyvéd neve (címe)** által képviselt **felperes neve (címe)** felperesnek - dr. Gyenge Zoltán ügyvéd által képviselt ... **FEGYHÁZ ÉS BÖRTÖN**(alperes címe) I. rendű és Nemzeti Fejlesztési Minisztérium által képviselt **MAGYAR ÁLLAM** II. rendű alperes ellen kártérítés megfizetése iránt indított perében a Csongrád Megyei Bíróság 2011. május 10. napján kelt 2.P.22.016/2010/27. számú ítélete ellen a II. rendű alperes által 29., a felperes által 30. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T :

Az elsőfokú bíróság ítéletét **részben megváltoztatja**, kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a II. rendű alperesnek 300.000 (Háromszázezer) Ft perköltséget. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét **helybenhagyja**.

Megállapítja, hogy a felperes pártfogó ügyvédjének díját, továbbá a felperesi, valamint a II. rendű alperesi fellebbezésekkel összefüggésben felmerült le nem rótt eljárási illetékeket a **Magyar Állam** viseli.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az I. és II. rendű alpereseknek fejenként 150.000 (Egyszázötvenezer) Ft másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I N D O K O L Á S :

A felperes a ...-i Bíróság 25.Bf.5418/2007. számú jogerős ítéletében rá kiszabott szabadságvesztés büntetés letöltése miatt jelentkezett a ...i Büntetés-végrehajtási Intézetbe. A felperes a befogadó beszélgetésen úgy nyilatkozott, hogy szakképzettsége szakács, szabadságvesztés büntetését megelőzően is e munkakörben dolgozott, alkalmi munkákból élt. Egészségesnek, fizikai munkára alkalmasnak érezte magát. Megjegyzésre került, hogy a felperes nem dohányzik. A felperes 2009. március hónap 9. napján került befogadásra az I. rendű

alperesi jogelődnél, a ...i Országos Büntetés-végrehajtási Intézetnél. A foglalkoztatással összefüggésben 2009. március hónap 10. napján úgy nyilatkozott, hogy 20 éve ismert magas vérnyomása van, amelyre rendszeresen gyógyszert szed, egyéb panasza nincs. Az I. rendű alperesi jogelőd befogadási és foglalkoztatási bizottsága egészségi állapotára, szakmai képesítésére, biztonsági csoportba sorolására és a rendelkezésre álló munkahelyekre tekintettel a konyhára osztotta be a felperest. A felperes 2009. április 9. napjától 2010. január hónap 30. napjáig összesen 98 napot dolgozott szakácsként. A felperes ezen időszak alatt több alkalommal megjelent vérnyomás ellenőrzésen az alperesnél, gyógyszeres kezelését igazították a mért vérnyomás értékekhez, továbbá kilencszer kezdeményezték egészségügyi okból a munka alóli felmentését, összesen 66 nap időtartamban. A felperes egészségügyi betétlapjába az I. rendű alperesi jogelődnél 2009. május 4. és 8. napja között bejegyzésre került, hogy a nehéz fizikai munka helyett könnyű fizikai munka javasolt. A felperes szakács munkakörben történő munkavégzés során egy év alatt 11 alkalommal mértek 170 Hgmm-es vagy afeletti vérnyomásértéket, ebből 6 alkalommal akkor, amikor felmentették a munkavégzés alól.

A felperes az I. rendű alperesi jogelődnél történő tartózkodása során különböző időtartamokban a 227-es, a 216-os, a 247-es és a 139-es zárkában volt elhelyezve, melyek nem dohányzó zárkák voltak. Az egyes zárkákban a különböző időszakokon belül az elítéltek és fogva tartottak összlétszáma változó volt. Ezzel összefüggésben a 227-es zárka tekintetében a 6/1996. (VII. 12.) IM rendelet 137. § /1/ bekezdésében írtánál a mozgástér, illetőleg a légköbméter 2009. március 9-től 2009. március 11-ig, 2009. június 2-től 2009. június 4-ig, 2009. szeptember 14-én, 2009. október 5. napjától 2009. október 7-ig, 2009. november 17. napjától 2009. november 18-ig, továbbá a 139-es zárkában 2009. április 29. napjától 2009. április 30-ig, 2009. május 4-től 2009. május 5-ig terjedő időszakban kevesebb volt. Ezen időszakokban a felperes a 227-es zárkában összesen 8, míg a 139-es zárkában összesen 2 napot tartózkodott. A 247, illetőleg 216-os számú zárkák vonatkozásában a mozgástér és a légtér a felperes ott tartózkodásának ideje alatt megfelelt a jogszabályban előírtaknak.

A felperes keresetében kérte, hogy a bíróság egyetemlegesen kötelezze az alpereseket 130.000.000 Ft nem vagyoni kártérítést és járulékai megfizetésére. Arra hivatkozott, hogy a felperes befogadását megelőzően is ismert magas vérnyomás betegségben szenvedett, azonban ez a magas vérnyomás gyógyszeres kezeléssel beállított volt. A szakács tevékenység a felperes álláspontja szerint nehéz fizikai munkának minősíthető, ennek ellenére az alperesi jogelőd ebben a munkakörben foglalkoztatta annak ellenére, hogy a felperes több alkalommal is jelezte a fizikai terheléssel összefüggésben vérnyomása emelkedését. Szabadulását követően a vérnyomása nem egyenletes, folyamatosan változik, így a felperes szervezetében maradandó károsodás következett be. Ezen túl az I. rendű alperesi jogelőd nem biztosította a felperes számára a 6/1996. (VII. 12.) IM számú rendelet 137. §-ban írt légköbmétert, illetőleg mozgástérrel az elhelyezés során. Ezzel a felperes emberi méltóságát is sértette és hozzájárult a kiugróan magas vérnyomásértékek kialakulásához. Az I. rendű alperesi jogelőd megsértette az alkotmány szellemét, illetőleg azon kitételét, amely szerint senkit sem lehet kínzásnak, kegyetlen

embertelen, megalázó elbánásnak alávetni. A felperes munkaképesség csökkenést is szenvedett, egészségügyi állapota így negatív irányba változott, ahogy azt a Közép-Magyarországi Regionális Nyugdíjbiztosítási Igazgatóság 52-00536/2010/002. számú határozatában megállapította. A felperes jelezte, hogy nem dohányzik. Nem dohányzó zárkába helyezték el fogva tartásának ideje alatt, ám a dohányzó zárkákból kiömlő füst elvezetése nem volt megoldott, így a felperest passzív dohányossá tették, amely miatt a felperes szintén egészségkárosodást szenvedett. A II. rendű alperes vonatkozásában a felperes igényét arra alapította, hogy a II. rendű alperes felel az egyes szervei által okozott kárért. Arra is hivatkozott, hogy az I. rendű alperes, illetőleg annak jogelődje központi költségvetési szerv, az államnak közvetlenül alárendelt államigazgatási egység. Az állam feladata biztosítani minden államigazgatási intézménynek a működéséhez szükséges feltételt és forrást, illetőleg ellenőrizni ezek szabályszerű felhasználását és az adott szervezeteknek a szabályszerű működését. Arra tekintettel, hogy jelen esetben az ellenőrzés nem érvényesült, így alakult ki a felperesi keresetben írt jogszabálysértő állapot.

Az I. rendű alperes a kereset elutasítását kérte. Az I. rendű alperesi jogelőd ugyanis a felperes egészségügyi állapotát figyelembe véve, könnyű fizikai munkakörben, szakácsként alkalmazta a felperest - korábbi munkakörének megfelelően. A felperes magas vérnyomás betegségének ismeretében - amikor szükséges volt - a felperest megfelelő módon ellátta, a felperes rendszeres vérnyomásmérésen vett részt. Ha kiugróan magas vérnyomásértéket találtak, a felperest a munkavégzés alól időlegesen felmentették. Egyebekben a 2009. április 9., illetőleg 2010. január 30. napja közötti munkavégzés, illetőleg a ténylegesen munkában eltöltött időtartam olyan rövid idejű volt, amely nem okozhatott a felperesnél egészségkárosodást. Megjegyezte, hogy a munkavégzés körülményeivel kapcsolatosan a felperes sohasem terjesztett elő kifogást fogva tartásának ideje alatt. Nem vitatta, hogy a fogva tartásának ideje alatt a felperes részére biztosított mozgástér alkalmanként nem felelt meg a 6/1996. (VII. 12.) IM számú rendelet 137. § /1/ bekezdésében foglaltaknak, azonban ez összesen 10 napra vonatkozóan állapítható meg. A büntetés-végrehajtási intézetekben időszakonként előfordulhat túlszűfolttság, melynek csökkentése érdekében a bv. intézetek - közöttük az I. rendű alperesi jogelőd intézet is - a lehetőséghez képest megteszik a szükséges intézkedéseket, azonban a probléma megoldását új büntetés-végrehajtási intézetek építése vagy a fogva tartottak létszámának csökkenése jelenthetné. Előadta, hogy a 227-es, a 216-os, a 247-es, a 139-es, illetőleg a 267-es számú lakóhelyiségek nem dohányzó helyiségek. Ezen lakóhelyiségek valóban egy közös folyosóra nyílnak. Mivel mellékhelyiség csak a 227-es, ún. szállító zárkában van, emiatt a helyiség ajtaja nincs bezárva, de az ajtókat nappal az elítéltek általában csukva tartják, étkezések és a munkába vonulások idejére be is zárják. A dohányzó helyiségek szellőzése az udvar felé megoldott, mivel kétszárnyú nyílászárók vannak a helyiségben elhelyezve. A közös helyiségekben és a folyosón a dohányzás tilos. A nevelők és a felügyelet napi rendszerességgel ellenőrzi a dohányzási tilalom betartását.

A II. rendű alperes is a kereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint a **Magyar Állam** közvetlenül a közhatalmi szervek által kifejtett jogellenes és felróható magatartásért, illetőleg ezzel összefüggésben bekövetkezett kárért nem felel. A büntetés-végrehajtási

szervek működéséhez szükséges feltételek biztosítása, ennek ellenőrzése egyebekben sem a II. rendű alperes, hanem a Belügyminisztérium feladata.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes keresetét elutasította és kötelezte a felperest az I. rendű alperes részére perköltség megfizetésére. Álláspontja az volt, hogy a felperesnek hiányzik a keresetösségi joga a II. rendű alperessel szemben tekintettel arra, hogy a kereseti kérelemben körülírt magatartás nem a II. rendű alperes, mint jogi személy, hanem annak önálló jogalanyiságú közhatalmi szerve felperes által állított magatartásához kapcsolódik. Az I. rendű alperessel szembeni kártérítési kereset vonatkozásában a felperesnek kellett volna bizonyítania, hogy az I. rendű alperes jogellenes és felróható magatartást tanúsított, azaz, hogy orvosi javaslat ellenére nehéz fizikai munkakörben foglalkoztatta, melynek következtében a felperesnél egészségkárosodás alakult ki. A perben kirendelt igazságügyi orvosszakértő véleménye alapján megállapította, hogy a felperes magas vérnyomás betegsége már korábban ismert volt, és a fogva tartás ideje alatt 11 alkalommal jelentkező vérnyomás kiugrás extrém ingadozásának nem tekinthető. A felperes a szükséges gyógyszeres terápiában részesült, gyógyszereit megkapta, vérnyomás ingadozása nem kifejezetten az aktuális munkavégzésével, hanem attól függetlenül, idült betegsége lefolyásának jellemzőjeként jelentkezett. Megállapította azt is, hogy a felperest könnyű munkakörben foglalkoztatták, így vérnyomás betegségét a munkakör meghatározása során figyelembe vették. A felperes egészségi állapota semmilyen szempontból nem zárta ki ilyen jellegű foglalkoztatását. A felperes orvosi ellenőrzésére rendszeresen sor került, azonban lényegi többletpanaszok sem kerültek felszínre. A felperes derékfájdalma az életkorral együtt járó kopásos gerincelfajulások mértékét nem haladja meg, az a természetes kopási folyamatok részeként elfogadható. Az egészségügyi dokumentációban a fogva tartás idő alatt megjelenő nyaki gerinc elváltozások lényegi munkaköri korlátozást, vagy össz- szervezeti egészségkárosodást nem jelentenek. Az nem zárható ki, hogy a fogva tartás önmagában pszichés stresszt jelentett a felperes számára, ezt azonban a konkrét munkaköri alkalmasság szempontjából nem kellett értékelni, mert a felperes a számára előírt feladatokat el tudta végezni. Az I. rendű alperesi jogelőd a felperes magas vérnyomás betegségének ellátása során kellő gondossággal járt el, és nincs összefüggés a vérnyomás ingadozás és az alperesi jogelődnel végzett munka között. Az pedig egyértelműen nem az I. rendű alperes terhére róható, hogy a magas vérnyomás kialakulásában és fenntartásában jelentős szerepet játszik a büntetés-végrehajtási intézet és annak környezete miatt kialakult stressz szituáció, korlátozások és életmód. Az a tény ugyanis, hogy a felperes büntetés-végrehajtási intézetbe került, nem az I. rendű alperesi jogelőd érdekkörébe tartozó magatartás következménye. Alaptalannak ítélte a felperes elhelyezési körülményekkel kapcsolatos kártérítési igényét is. Megállapította, hogy a felperes fogva tartásának időtartama alatt mindösszesen 10 napot töltött olyan lakóhelyiségben, illetőleg zárkában, ahol a szükséges légtér és mozgástér nem volt biztosított. Önmagában azonban e körülmény az I. rendű alperes kártérítési felelősségét nem alapozza meg,

Pf.III.20.434/2011/9. szám

mert úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. Az I. rendű alperesi jogelődnek kötelezettsége ugyanis, hogy a büntetésük végrehajtását megkezdő elítélteket a bv. intézetbe befogadja. E tekintetben mérlegelési joga nincsen, s amiatt, hogy az adott

időszakban büntetésüket töltő személyek száma miatt nem biztosítható a megfelelő légtér, illetőleg mozgástér, az elítélt befogadása nem tagadható meg. Olyan körülmény sem került bizonyításra, mely szerint az I. rendű alperesi jogelődnek lehetősége lett volna arra, hogy a jogszabálysértéssel érintett 10 napos időszakon belül máshol helyezze el a felperest, ilyen körülmények között felróhatóság hiányában megalapozott kártérítési igényt e címen sem érvényesíthet a felperes. A passzív dohányzással kapcsolatos felperesi kártérítési igény azért megalapozatlan, mert a felperes folyamatosan nem dohányzó zárkában volt elhelyezve, az a körülmény pedig nem került igazolásra, hogy a felperesnek huzamosabb ideig, tartósan kellett volna dohányfüsttel teli helyiségben tartózkodnia. Az elsőfokú bíróság mellőzte a felperes által indítványozott tanúk meghallgatását figyelemmel arra, hogy nincs jelentősége annak a körülménynek a kártérítési igény megítélése során, hogy a felperes háziorvosa a bevonulást megelőzően milyen felperesi állapotról tudná a bíróságot tájékoztatni. Mellőzte azon tanúk meghallgatását is, akik az elhelyezés, illetőleg passzív dohányzás körülményeivel összefüggésben tudtak volna nyilatkozni. Az elhelyezés körülményei tekintetében a tanúvallomásoknak azért nincs jelentősége, mert a felróhatóság hiányára vonatkozó bírósági álláspontot megdőnteni a tanúvallomások nem tudnak. A passzív dohányzás vonatkozásában pedig tényállás a tanúk meghallgatása nélkül is megállapítható volt, ugyanis nem az elítéltek szubjektív érzetének volt e körben jelentősége, hanem annak, hogy a felperes huzamosabb ideig, tartósan ki volt-e téve közvetlenül dohányfüstnek vagy sem, melyre vonatkozó tények rendelkezésre álltak.

Az elsőfokú ítélettel szemben a felperes és a II. rendű alperes terjesztett elő fellebbezést. A felperes fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a kereseti kérelmének történő helyt adást, másodlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését kérte. Fellebbezésének indokaként az elsőfokú eljárásban a kereseti kérelem körében tett hivatkozásait teljes körűen fenntartotta. A tanúk meghallgatását is változatlanul szükségesnek ítélte.

A II. rendű alperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatását és a pervesztes felperes II. rendű alperes részére perköltség megfizetésére kötelezését kérte. Arra hivatkozott, hogy a felperes nem mentesíthető a II. rendű alperes perköltségének megfizetése alól azon az alapon, hogy a II. rendű alperest nem ügyvéd, hanem jogtanácsos képviselte.

Az I. rendű alperes a felperesi fellebbezésre tett ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte annak helyes indokaira figyelemmel. Rámutatott arra, hogy az alperesi intézet a hatályos jogszabályok keretei között járt el, részéről jogellenes magatartás nem állapítható meg.

A II. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte figyelemmel arra, hogy a felperes és a II. rendű alperes között a Ptk. 28. § /1/ bekezdésére is tekintettel olyan jogviszony nem áll fenn, amely megalapozná a **Magyar Állam** polgári jogi kártérítési felelősségét. A felperes az I. rendű alperesi jogelődnél fogatosított szabadságvesztés büntetése végrehajtásának nem megfelelő körülményei miatt egyebekben sem érvényesíthet megalapozottan kártérítési igényt, a

felperes ugyanis nem tárt fel olyan tényeket és bizonyítékokat, amelyek megalapoznák az II. rendű alperessel szembeni követelését.

A felperesi fellebbezés **alaptalan**, a II. rendű alperesi fellebbezés **alapos**.

Tekintettel arra, hogy a felperes fellebbezésében egyetlen olyan új tény, körülményt sem állított, ami az elsőfokú eljárásban ne képezte volna hivatkozásainak alapját, az viszont megállapítható, hogy az elsőfokú bíróság a felperes valamennyi hivatkozását igen részletes bizonyítási eljárás lefolytatása mellett vizsgálta, a jogvita elbírálásához szükséges tényállást helyesen állapította meg és az abból levont jogi következtetései is helytállóak, ezért az elsőfokú bíróság ítéletének jogvita érdemét érintő rendelkezéseit a másodfokú bíróság a Pp. 254. § /3/ bekezdése alapján - helyes indokaira tekintettel - helybenhagyta.

A II. rendű alperesi fellebbezés kapcsán abban a kérdésben kellett állást foglalni, hogy az elsőfokú eljárás során a II. rendű alperes képviselőjében olyan személy járt-e el, akinek tevékenységéért a Pp. 67. § /2/ bekezdésére is tekintettel a 32/2003. (VIII. 22.) IM számú rendelet szerinti jogi képviselői munkadíj megítélhető. Tény, hogy a II. rendű alperes képviselőjében több beadvány (2. és 13. sorszám alatti ellenkérelmek) született, és két tárgyaláson a II. rendű alperes képviselői is megjelentek az elsőfokú bíróság előtt. A 2. és 13. sorszám alatti ellenkérelmek **(képviselő 1)** főosztályvezető ellenjegyzésével és a II. rendű alperes képviselőjére jogosult minisztérium pecsétjével kerültek előterjesztésre. E beadványokban **(képviselő 1)** főosztályvezető jogtanácsosi minősége nem került feltüntetésre, és a beadványokban sem hivatkozott a II. rendű alperes arra, hogy perbeli képviselőjét jogtanácsos látná el. A 2. sorszám alatti ellenkérelem fejrészában került csupán annyi feltüntetésre, hogy ügyintéző **(képviselő 2)** jogtanácsos, aki azonban ellenjegyzésével a beadványt nem látta el. A 2011. január 25. napján megtartott tárgyaláson a II. rendű alperes képviselőjében senki nem volt jelen (14. sz. jegyzőkönyv), míg a 2011. március 11. napján megtartott tárgyaláson meghatalmazással **(képviselő 3)** kormánytisztviselő járt el a II. rendű alperes képviselőjében (19. sz. jegyzőkönyv). Csak a 2011. május 10. napján tartott tárgyaláson jelent meg a II. rendű alperes képviselőjében **(képviselő 4)** jogtanácsos (27. sz. jegyzőkönyv). A jogtanácsosi és ügyvédi jogi képviselő egyaránt megalapoz perköltség fizetési kötelezettséget a pervesztes fél részére, azonban a költség megalapozásához pusztán azon ellenkérelemben előadott hivatkozás nem elégséges, hogy a kereset elutasítása mellett kéri a fél az ellenérdekű fél perköltség megfizetésére kötelezését, hanem az ügyvédi vagy jogtanácsosi minőség feltüntetése és igazolása is szükséges a perben. Kellően gondos jogi képviselői tevékenység mellett a közigazgatási hierarchiában betöltött tisztség feltüntetése mellett a perköltség megállapításához szükséges a jogtanácsosi minőség

- 7 -

Pf.III.20.434/2011/9. szám

feltüntetése is, ennek hiányában ugyanis a bíróságnak nincs adata arra, hogy megalapozottan döntsön a felperesi pervesztés esetén a II. rendű alperesnek járó díjazásról.

Tény, hogy a II. rendű alperes képviselőjében az elsőfokú eljárásban beadványokat ellenjegyző **(képviselő 1)** neve mellett a másodfokú eljárásban főosztályvezetői beosztása mellett jogtanácsosi minősége is feltüntetésre került, így a másodfokú eljárásban ismertté vált adatokból következően pótlólagosan igazolható, nem csupán a 2011. május 10-i tárgyaláson való jogtanácsosi közreműködés, hanem az egész elsőfokú eljárás tartama alatti jogtanácsosként végzett tevékenység. Erre tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú ítélet perköltségére vonatkozó rendelkezését a Pp. 253. § /2/ bekezdése alapján részben megváltoztatta és kötelezte az elsőfokú eljárásban pervesztes felperest a II. rendű alperes jogi képviselőjével kapcsolatosan felmerült, és az ítéletábra által a Pp. 67. § /2/ bekezdésére tekintettel a 32/2003. (VIII. 22.) IM számú rendelet 3. § /2/ bekezdése és /6/ bekezdése alapján megállapított, a II. rendű alperesi jogi képviselő által az elsőfokú eljárásban kifejtett munkával is arányban munkadíjból álló perköltség megfizetésére.

A felperes a másodfokú eljárásban pervesztes lett, mind a saját fellebbezése, mind a II. rendű alperes fellebbezése tekintetében, ezért a Pp. 78. § /1/ bekezdése alapján perköltség megfizetésére köteles, melynek összege áll az I. és II. rendű alperesek jogi képviselőjével kapcsolatosan felmerült, és az ítéletábra által a Pp. 67. § /2/ bekezdésére tekintettel a 32/2003. (VIII. 22.) IM számú rendelet 3. § /2/ bekezdése, /5/ és /6/ bekezdése alapján megállapított, az I. és II. rendű alperesi jogi képviselők által a másodfokú eljárásban kifejtett munkával is arányban álló munkadíjból. A felperes személyes költségmentessége és a II. rendű alperes személyes illetékmentessége folytán a másodfokú bíróság a le nem rótt fellebbezési eljárási illetékek viseléséről a 6/1986. (VI. 26.) IM számú rendelet (Kmr.) 13. § /1/ bekezdése és 14. §-a alapján határozott. A személyes költségmentességben részesült felperes pártfogó ügyvédjének munkadíja viseléséről az ítéletábra a Pp. 87. § /2/ bekezdése és a Kmr. fentebb hivatkozott rendelkezései alapján határozott.

Szeged, 2012. február hó 6. napján

Dr. Kissné dr. Koch Ágnes sk.	Dr. Simonné dr. Gombos Katalin sk.	Dr. Rakita Zsuzsanna sk.
a tanács elnöke	előadó bíró	táblabíró